

KAPCSOLAT KIALAKÍTÁSA AUTIZMUSSEL ÉLŐ GYERMEKSEL ÉLMÉNYT NYÚJTÓ HELYZETEK ÁLTAL – PEDAGÓGIAI KÍSÉRLET CSONGRÁD MEGYÉBEN

Hevesi Tímea Mária

PTE Oktatás és Társadalom Neveléstudományi Doktori Iskola

Kulcsszavak: autizmus; élmény; szocializáció

Az élmény jellegű tanulás során a pedagógus egyik célja, hogy a gyermek emberi értékei kibontakozhassanak (Klein, 2012; Rogers, 2015). Autizmussal élő gyermekeknél a szociális interakciókkal kapcsolatos tevékenységek kezdeményezése iránti motiváció alacsony (Matson és Sturmey, 2011; Chevallier és mtsai, 2012). Kutatásunk célja autizmussal élő gyermekek szocializációjának segítése. Azt vizsgáljuk, hogy Csongrád megyében ellátott, autizmussal élő óvodáskorú gyermekekkel való kapcsolat fokozatos kialakítása segíthető-e élményt nyújtó helyzetekkel. Vizsgálatunkban kétcsoportos pedagógiai kísérleti helyzetet hoztunk létre, melyben vizsgálatot végeztünk autizmussal élő 3–7 éves (N=40) gyermekek részvételével, 7 intézmény bevonásával (N_{kísérleti}=27, N_{kontroll}=13). Kutatásunkban a vizsgált populációnak megközelítőleg a 60%-a vett részt. A minta kiválasztásánál az önkényes mintavételi módszert alkalmaztuk. A kísérleti csoportban három szakaszban (akklimatizáció, szabad játék és csoportfoglalkozás), az intervenció 3 hónapos időszaka alatt alkalmaztunk élményt nyújtó helyzeteket (pl. zenehallgatás, akadálypálya). A kutatás során elő- és utóvizsgálatokat végeztünk egy általunk összeállított megfigyelési szempontsor és kérdőív alapján, az adatokat SPSS-szel dolgoztuk fel. Az elő- és utóvizsgálatokon készült videófelvételek alapján három független kódoló töltötte ki a 304 itemből, többségében zárt végű megállapításokból álló megfigyelési szempontsorokat. A gyermekkel foglalkozó szakember a zárt kérdésekből álló, 25 itemet tartalmazó kérdőívet töltötte ki. A megfigyelési szempontsorból az elemzések során negatív korrelációt mutató itemeket kivettük, így a továbbiakban 263 itemet értékeltünk. A megfigyelési szempontsor esetében a Chronbach- α összesítve 0,93, szakaszonként 0,86–0,87 közötti, a kérdőív reliabilitásmutatója 0,94. Előadásunkban a kapcsolat kialakítására utaló mérési eredményeket mutatjuk be. Az eredmények alapján az akklimatizáció időszakában, 22 item vizsgálata alapján, a kapcsolat kialakítását az élményt nyújtó helyzet alkalmazása nem segítette. A kapcsolat kialakításának szempontjából, 5 item vizsgálata alapján, a szabad játék (t=-2,77; p<0,05), illetve a csoportfoglalkozás során, 11 item vizsgálata alapján (t=-2,24; p<0,05) szignifikánsan jobb eredményeket kaptunk a kísérleti csoportnál. A kérdőívből 13 itemet vizsgáltunk, a kísérleti csoport eredményei szignifikáns javulást (t=-4,56; p<0,05) mutattak, míg a kontrollcsoporton belül nem tapasztaltunk jelentős eltérést. Eredményeink arra mutatnak, hogy az élményt nyújtó helyzetek alkalmazásával kapcsolatosan érdemes kutatásokat folytatni, melyek bővíthetik az óvodáskorú autizmussal élő gyermekekkel foglalkozó pedagógusok eszköztárát a szocializáció segítésének területén.